KUTSESTANDARD

Perelepitaja, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Perelepitaja, tase 7	7

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Perelepitaja pakub konfliktilahendusteenust kooselu ja perekonnaga seotud vaidlustes, sealhulgas abielulahutuse/ lahkumineku ja lastega seonduvates teemades. Ta aitab erinevatel seisukohtadel olevatel partneritel leida ja sõlmida mõlemaid osapooli rahuldavaid kokkuleppeid. Perelepitaja, tase 7 juhib pooltevahelist läbirääkimisprotsessi, mille kaudu on osapooltel võimalik leida lahendusi erimeelsustele, k.a kohtuprotsessi eel, ajal või järgselt. Ta loob läbirääkimise protsessiks toetava keskkonna, soodustades osapoolte üksteisemõistmist, arusaamist ja koostööd ning kokkulepete leidmist, sh vanematel lapse arengulisest vajadustest lähtuvate kokkulepete sõlmimist. Perelepitaja teeb vajadusel koostööd teiste erialade spetsialistidega. 7. taseme perelepitaja on võimeline töötama ka eriti keerukate juhtumite lahendamisega. Tänu suuremale kogemusele kasutab ta mitmekesisemaid töömeetodeid, võib kaasata lapsi perelepitusprotsessi, juhendab kolleege ja tegeleb sihipäraselt valdkonna arendamisega. Kutsealal tegutseb ka perelepitaja, tase 6, kes ei kaasa lapsi lepitusprotsessi, ei juhenda kolleege ega tegele sihipäraselt valdkonna arendamisega.
A.2 Tööosad
A.2.1 Perelepituse kavandamine A.2.2 Perelepituse läbiviimine A.2.3 Laste intervjueerimine A.2.4 Juhendamine ja kutsealase tegevuse arendamine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Perelepitajana töötamine eeldab kõrgharidust, soovitavalt psühholoogia, sotsiaalteaduste või õigusteaduste erialalt ning perelepitusalast väljaõpet. 7. taseme perelepitaja on töötanud vähemalt 20 menetlusse võetud juhtumiga, on läbinud 30 supervisioonitundi ja on ise superviseerinud vähemalt 5 juhtumit (kaasused peavad olema dokumenteeritud).
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Perelepitaja ja lepitaja.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste (B.2) ja kõikide kohustuslike kompetentside (B.3.1 – B.3.4) tõendamine.

B.2 Perelepitaja, tase 7 üldoskused
Tegevusnäitajad:

1. kasutab korrektset nõustamiskeelt kõnes ja kirjas ning väljendab ennast arusaadavalt; kasutab oma töös peamist nõustamiskeelt tasemel C1 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused) ning ühte võõrkeelt vähemalt tasemel B2 osaoskuste mõistmine ja rääkimine osas ning tasemel B1 osaoskuse kirjutamine osas;
2. kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti digioskuste osaoskustele Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloome ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused);
3. järgib oma töös kutse-eetika põhimõtteid ning tagab oma klientide eraeluandmete ning protsessis selgunud informatsiooni konfidentsiaalsuse;
4. järgib oma töös asjakohaseid õigusakte (nt perekonnaseadus, lepitusseadus, lastekaitseseadus, tsiviilkohtumenetluse seadustik, sotsiaalhoolekande seadus);
5. suhtleb edukalt erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega; väljendab oma seisukoha kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi; reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt.

B.3 Kompetentsid	
B.3.1 Perelepituse kavandamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. kogub erinevaid infokogumise viise ja meetodeid (intervjuu, vaatlus, andmebaasidest otsimine, võrgustikuotsing) kasutades juhtumi kohta esmase info, lähtudes asjakohasusest ja seadusandlusest; 2. analüüsib sobiva andemanalüüsi meetodiga kogutud andmed; 3. otsustab kogutud teabe alusel juhtumi menetlemise otstarbekuse, lähtudes lepitusprotsessi näidustustustest ja vastunäidustustest; 4. annab kogutud teabe alusel pöördujatele või juhtumi saatjale vajalikku tagasisidet, arvestades tagasiside andmise põhimõtteid; juhtumi sobivuse korral pakub võimaluse menetluse alustamiseks; 5. kavandab andmete analüüsist ja lepitusprotsessi ülesehitusest tulenevalt protsessi logistika; vajadusel kaasab kaaslepitaja või võtab kontakti teiste erialade spetsialistidega, nt jurist, tõlk jms.	
B.3.2 Perelepituse läbiviimine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. tutvustab osapooltele perelepitusprotsessi ülesehitust, eesmärke, põhielemente, lähtudes lepitusprotsessi võimalustest ja põhireeglitest; 2. lepib osapooltega reeglites kokku, loob ja hoiab osapooltega usaldusväärset kontakti, kasutades kontaktiloomise ja -hoidmise võtteid, kuulamistehnikaid, mõjustamise psühholoogiat ja koostöö mudeleid; 3. kogub ja korrastab osapoolte informatsiooni, kasutades sobivat intervjueerimise tehnikat ning arvestades perekonna psühholoogiat, lähisuhete spetsiifikat ja dünaamikat, kriisipsühholoogiat ning kaotuskogemuse dünaamikat, lapsepsühholoogiat; 4. selgitab välja osapoolte huvid ja võimalused, arvestades arengu- ja isiksusepsühholoogiat; 5. lapsi puudutavates küsimustes rakendab lapsekeskset lähenemist; 6. sekkudes juhib ja vahendab läbirääkimist, arvestades protsessi- ja konfliktijuhtimise meetodeid ning suhtlemis- ja motivatsioonipsühholoogia põhimõtteid; soodustab ja julgustab osapoolte koostöövalmidust, toetades alternatiivsete lahenduste genereerimist ja andes kodutöid jm; lähtub kaasaegsetest lahenduspraktikatest; rakendab uuenduslikke meetodeid vastavalt juhtumi tüübile; 7. lepitusprotsessi juhtimisel kasutab sobivaid sekkumisviise ja tehnikaid, lähtudes sekkumisviiside näidustustest ja vastunäidustustest; 8. mudeldab osapooltele suhtlemis- ja konfliktilahendusoskusi; 9. hindab perelepituse tulemuslikkust; 10. täpsustab ja vormistab lahendusi ning kokkuleppeid, arvestades lepingu koostamise põhimõtteid ja ülesehitust; kasutab asjakohast sõnavara; 11. teeb koostööd kolleegide ja teiste erialade spetsialistidega vastavalt nende põhipädevustele.	
B.3.3 Laste intervjueerimine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. selgitab välja laste huvid ja vajadused seoses vanematega, kasutades lapse eale vastavaid küsitlemistehnikaid (sh loovtehnikaid) ja meetodeid; 2. analüüsib lastelt saadud informatsiooni, arvestades arengu-, lapse- ja perekonnapsühholoogiat; 3. peegeldab analüüsitud ja sünteesitud materjali põhjal laste vajadusi nende vanematele; 4. juhendab ja aitab vanemaid oma laste toetamisel, sh andma lastele selgitusi omavaheliste kokkulepete kohta, arvestades arengu-, lapse- ja perekonnapsühholoogiat ning nõustamispõhimõtteid;	

5. teavitab vanemaid laste õigustest.	
B.3.4 Juhendamine ja kutsealase tegevuse arendamine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. viib läbi perelepitusalaseid koolitusi, arvestades koolitusprotsessi ülesehitust ja läbiviimise põhimõtteid ning andragoogika põhialuseid; 2. juhendab ja nõustab madalama kutsetasemega perelepitajaid, arvestades supervisiooni põhimõtteid; 3. juhib kovisiooni gruppi, arvestades juhendamise, motiveerimise ja tagasisidestamise ning kovisiooni põhimõtteid; 4. analüüsib ja loob uusi kutsealaseid meetodeid ja tehnikaid, arvestades lepitamise Eesti ja rahvusvahelist praktikat; 5. täiendab end erialaselt; 6. viib läbi valdkonnapõhiseid uurimusi, kasutades kaasaegseid uurimismeetodeid; 7. arendab valdkonda, hoides ja laiendades lepitusvõrgustikku, tehes teavitustööd (nt kutse tutvustamine, artiklite kirjutamine), tehes koostööd rahvusvaheliste erialaorganisatsioonidega vms.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	25-06112020-02/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Arno Baltin, Tallinna Ülikool, Eesti Lepitajate Ühing Marika Kivik, Eesti Lepitajate Ühing Anneli Liivamägi-Hitrov, Eesti Lepitajate Ühing Helle Niit, Eesti Lepitajate Ühing
3. Kutsestandardi kinnitaja	Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	18
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	06.11.2020
6. Kutsestandard kehtib kuni	05.11.2025
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2635 Sotsiaaltöötajad ja nõustajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Family Mediator EstQF level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	